

België - Belgique
P.B.
ANTWERPEN X
8/5465

De Rietvink

Jaargang 16 - nr. 1 - januari - februari - maart 2009

FEEST!
Op 17 januari vieren we 15 jaar
Natuurpunt - Land van Reyen

natuurpunt land van reyen

Verantwoordelijke uitgever:
Bert Andries, Boomkensstraat 20, 2531 Vremde
Deze nieuwsbrief verschijnt driemaandelijks
Afgiftekantoor Antwerpen X
Erkenningsnummer P2A8633

KBC Bank & Verzekering

HEUVELSTRAAT 56,
2530 BOECHOUT
Tel. 03/460.31.00
www.kbc.be

we hebben het voor u

KBC Bank & Verzekering

DORPSPLAATS 22-23,
2531 VREMDE
Tel. 03/460.19.80
www.kbc.be

KBC Verzekeringen**Keersmaekers nv**

MOLENLEI 96,
2530 BOECHOUT
Tel. 03/455.01.00
www.kbc.be

HIER KON UW ADVERTENTIE STAAN

.

De Rietvink wordt gelezen door bijna 2.000 gezinnen in uw onmiddellijke omgeving.

U kan hen via deze weg bereiken met uw commerciële boodschap.

Informeer naar onze voordelige advertentietarieven !

Paul Van Deuren, 03 289 09 32, paul.van.deuren@telenet.be

5	De voorzet van Bert.
6	De foto's van Glijn. 2008.
9	Mortsel. Telpost Mortsel-Zigeuner.
12	Mortsel. Kort.
17	Mortsel. Klein-Zwitserland.
18	Boechout-Vremde. Molenbeekvallei.
21	Kalender.
28	Boechout-Vremde. Molenbeekvallei.
30	Lint 2008.
31	Lint. Kort.
35	Berchem. Wolvenberg. Nieuws.
37	Berchem. Wolvenberg. Nieuwe soorten.
39	De foto's van Glijn. Luchtballet.
42	Bestuur. adressen.

Feest!

Vijftien jaar Natuurpunt Land van Reyen vieren we op 17 januari met een wandeling, een feestzitting en een gratis walking dinner.

Blz. 21

7-8 februari

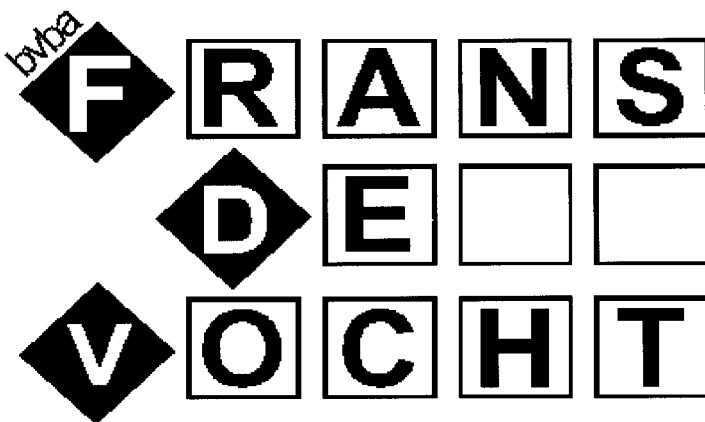
Voeren en beloeren. Dit jaar tellen we met z'n allen de vogels in onze tuin!

Blz. 26

Natuur in je tuin!

Intensiever kijken naar en genieten van méér natuur in je tuin. Een eerste cursus.

Blz. 24

CONTAINERVERHUUR KMO- CONTAINERPARK

Steenweg Op Waarloos 41a
2840 RUMST (REET)

TEL: 03/844.40.03.
WWW.fransdevocht.be

NIEUW: ROLCONTAINERS 1100 L

- ✓ *Geselecteerd of gemengd ophalen en verwerken van bouwafval, tuinafval, verpakkingsafval, grof huisvuil, grond- en steenafval.*
- ✓ *Voor kleine hoeveelheden: "bouwafvalzak" van 1 m³*
 - ✓ *Eigen recyclagehal en weegbrug 60 ton*
- ✓ *Open van 7.00 tot 18.00 uur en zaterdagvoormiddag*

Vijftien jaar jong!

Jawel, Natuurpunt Land van Reyen bestaat ondertussen vijftien jaar. En dat moet natuurlijk gevierd worden! We nodigen onze leden dan ook uit voor een ietwat plechtige doch super gezellige namiddag en vooravond op zaterdag 17 januari in de feestzaal van het Don Bosco-Jongenhuis in Vremde. Je kan die dag deelnemen aan geleide winterwandelingen in de Molenbeekvallei gevolgd door een walking diner met een terugblik op vijftien jaar werking met woord en beeld. We lichten ook een tipje van de sluier over de toekomst. Boechouts burgemeester Koen 'T Sijen, Natuurpuntdirecteur Willy Ibens en ondergetekende zullen een woordje uitleg geven. Het uitgebreide programma vind je op blz. 21. Het geheel wordt muzikaal omkaderd door het koor Olenzea waarin ook onze ondervoorzitter Jos Stessens actief is. Een ideale gelegenheid om herinneringen op te halen en vele spannende verhalen te herkauwen. Deze viering is tevens onze Algemene Ledenvergadering, alsook die van de kern Mortsel. Let wel, voor het walking diner is inschrijven noodzakelijk! Wees er dus snel bij.

Op de viering zal je onder meer vernemen wat we in vijftien jaar gerealiseerd hebben. Maar we gaan zeker niet op onze lauweren rusten de volgende vijftien jaar. Er staan heel wat nieuwe initiatieven op stapel. Zo wordt het aanbod van onze Groene Winkel uitgebreid met een prachtig vogelvoederhuisje dat kinderen naar eigen smaak kunnen decoreren. Er is nu ook vogelvoer te koop en onze fruitwijn wordt vervangen door het pittige bier Gageleer. Originele ideeetjes voor de feestdagen allicht.

Twee steunpilaren binnen onze afdeling zullen het vaandel doorgeven aan hun opvolger. Conservator van de Molenbeekvallei, Marcel Van Waerebeke, geeft na tien jaar de fakkel door. En de hoofdredacteur van deze Rietvink, Paul Van Deuren,

gaat zich meer toeleggen op de werking in Lint. Ze hebben ongetwijfeld hun stempel gedrukt op Natuurpunt Land van Reyen en zijn natuurgebieden. We willen hen alvast bedanken voor zoveel inzet. Beiden blijven actief binnen onze afdeling en we hopen nog dikwijls beroep te kunnen doen op hun ervaring. Voor beiden staan waardevolle opvolgers klaar. We stellen ze graag aan U voor op onze viering.

Nog een nieuwigheid: voor het eerst zullen we in het voorjaar een cursus inrichten. 'Natuur in de Tuin' is het onderwerp. Op vijf voormiddagen kan je alles leren over wat er zoal in je tuin te vinden is aan natuur en wat je kan doen om dat te behouden of te ontwikkelen. Deze cursus sluit naadloos aan bij acties als 'Vogels voeren en beloeren' en 'Kijk, een kikker'. Er is ook één praktijkdag voorzien in een tuin. Een absolute aanrader! De cursus zal doorgaan in het prachtige decor van Hoeve Dieseghem in Mortsel en loopt in samenwerking met VELT- Groot Mortsel. Inschrijven maar!

Is het nu om ons vijftienjarig bestaan kracht bij te zetten of zijn de goden ermee gemoeid, ik weet het niet, maar de nacht voor de Dag van de Natuur werd in de Molenbeekvallei een kalfje van onze Aubracrunders geboren. Meteen de eerste boreling binnen ons begrazingsproject. Het kalfje kwam zonder menselijke hulp ter wereld en koe en kalf stellen het wel. Marlies is de fiere meter, Marcel de trotse peter. De Aubracs zijn ondertussen naar hun winterstalling gebracht. Beelden van moeder en kind vind je elders in deze Rietvink.

Rest me enkel nog, mede namens alle bestuursleden, aan al onze leden deugddoende feestdagen te wensen en het allerbeste voor een inspirerend 2009 voor jou en al wie je dierbaar is.

*Bert Andries
Voorzitter*

Wants. Familie: Miradae

Foto's van Glijn

2008

Zo, de cirkel is weer rond. Aan de beurt is nu januari, de koude grijze maand! Rust voor de natuur en bijna gedwongen rust voor de natuurfotograaf...

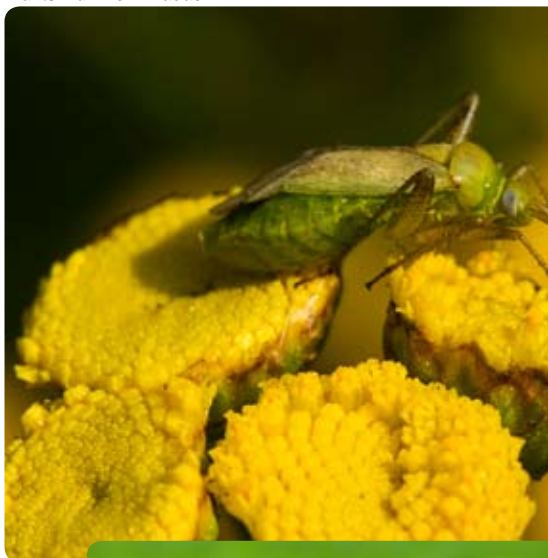
Maar toch, een beetje ijzel en sneeuw maken het landschap nog wel eens interessant. Vergeet wel niet om geschikte kleding aan te trekken. Als je door en door verkleumd bent, vergalt dat de pret. Dus kleding in drie lagen, geschikt schoeisel, warme drank en een hapje.

In je tuin heb je natuurlijk niet alle dode, verdroogde planten weggeruimd. Met een beetje ijzel erop veranderen ze immers in een buitengewoon mooi onderwerp.

Maar hoe was het afgelopen jaar voor de natuurfotograaf? Voor mij was het een beetje een pechjaar. Geen vrije dagen op de weinige zonnige dagen. Ook Klein Zwitserland viel wat tegen. Waar waren toch de vele insecten van de vorige jaren?

Hier is dan een kleine selectie van het afgelopen jaar. Geniet ervan! Een fototriek 2009 toegewenst!

**Tekst en foto's:
Glijn Van Driessche.**

Snuitkever.

Rode smalboktor.

Vlieg.

Zweefvlieg.

Kleine rode weekschildkever.

Paddenstoelensymfonie.

Bloedzwam of rode billeszwam.

Aardappelbovist.

🌿 Wout en Stijn op telpost Mortsels-Zigeuner

Mortsels mag dan wel een stedelijk gebied zijn, er rest nog een stukje open ruimte tussen Mortsels, Borsbeek en Deurne. Zeg maar de luchthaven en omgeving. Tot die omgeving hoort het kaalgekapte Fort 3, Klein Zwitserland en een groot agrarisch gebied, ook bekend als de Gasthuishoeven. Als je 't ons vraagt een gebied waarvan de natuurwaarde wel eens onderschat wordt. Kijk maar eens op www.trektellen.nl naar de resultaten van tellingen op de trekpost 'Mortsels-Zigeuner'.

Wout en Stijn. De hobby groeide uit tot een passie en een studie.

De trekpost bestaat al sinds 2007, maar er is pas in 2008 intensief geteld. En wel door twee studenten biologie, Wout De Rouck uit Hove en Stijn Baeten uit Mortsels.

We treffen ze allebei begin november op hun telpost. Wout kreeg negen jaar geleden de microbe te pakken tijdens vogeluitstapjes met een nonkel. Stijn heeft veel te danken aan z'n oma. Zij leerde hem kijken naar de mezen in haar tuin, zij deed hem de eerste vogelgids cadeau. Hun hobby groeide uit tot een passie en een studie. Het aantal teldagen is indrukwekkend.

Wout: Als 't droog is en er vliegt wat, dan ben ik hier. In oktober en november zit ik al aan ongeveer twintig teldagen. In september was tellen in Mortsels onmogelijk, dan was ik roofvogels aan het tellen in... Georgië.

Stijn: Ik schat dat het om 150 uren gaat. Vroeger ging ik vooral tellen in Lier-Anderstad. Maar met de fiets is dat wat ver. Hier in de buurt had

ik al onder meer braamsluipers geobserveerd en soms grote groepen doortrekkende veldleeuweriken. Waarom niet hier tellen, dacht ik op een dag.

Hoeveel uren de twee studenten uiteindelijk besteed hebben aan de najaarstrek is ons niet bekend. Minder dan ze eigenlijk zouden willen, dat is duidelijk. Soms eindigen telverslagen met opmerking als: 'En toen moest ik naar de les. Helaas, want het vloog goed...'

Veel veldleeuweriken

Het mag dan al met de veldleeuwerik ronduit slecht gaan in Vlaanderen, als het om trekvogels gaat haalt de veldleeuwerik nog altijd hoge cijfers.

Wout: Andere grote aantallen noteerden we voor graspiepers, spreeuwen, vinken, kepen, koperwieken en kramsvogels. Ook kieviten, maar dat gaat het meer om kortstondige pie-

Foto boven: “‘Het’ vliegt goed. Helaas moet in nu naar de les”.

Foto onder: Voor Wout en Stijn is trektellen een passie. Voor Natuurpunt Land van Reyen zijn de telgegevens een belangrijke bron van informatie.

ken. Ook voor de aalscholvers is dat zo. Tot nu toe (5/11) noteerden we al enkele duizenden aalscholvers, waaronder een groep van zeshonderd!

Zonder een rangorde te maken volgen dan ook nog de rietgorzen, ringmus-sen, kneus, boomleeuweriken, witte kwikstaarten, en, opmerkelijk, vrij veel appelvinken. Je kan gerust van een invasie spreken. Ook een paar groepjes kraanvogels mochten we al noteren.

Rietvink: Jullie hadden het nog niet over de roofvogels?

Wout: Ja, buizerd en sperwer natuurlijk bijna elke dag, maar geregeld ook blauwe kiekendief en af en toe de bruine. Soms een smelleken, een keer ook de velduil en, zeker niet te vergeten, twee zeearenden, op 29 oktober en 2 november. (*)Zeer geregeld mogen we hier ook jagende slechtvalken observeren. Duidelijk geen trekvogels maar vermoedelijk de slechtvalken die op de schouw van Agfa gebroed hebben.

Stijn: Ook de patrijzen die ons hier geregeld gezelschap houden zijn vogels die hier in de omgeving broeden. Zeker één koppel, en wat verder nog een.

Er zijn hier nog wel meer interessante

broedvogels. Drie koppels veldleeuwerik op het vliegveld – en de veldleeuwerik is toch een bedreigde soort! - en verder de braamsluiper, de roodborsttapuit, de spotvogel, grasmussen, bosrietzangers... Het hele voorjaar was hier ook een blauwborst actief, de steenuil broedt in de buurt, enkele fitissen ook. Dichter bij Fort 5 ook de tuinfluiter. In het voorjaar heb ik daar ook een zingende snor gehoord. Er is hier echt wat te

beleven. Ik heb al eens gedacht om naar de boer hier vlakbij te stappen en met hem te praten over kleine landschapselementen. Maar als jonge snaak is dat nogal moeilijk om serieus genomen te worden. Dat is eerder iets voor Natuurpunt.

Terug naar de trekvogels. Een precieze verklaring voor de grote aantallen op deze telpost hebben Stijn en Wout niet. Wellicht heeft het toch wat te maken met de grote open ruimte en het trechtereffect van een grote groene vinger die hier de stedelijke agglomeratie binnendringt.

Tot wanneer de twee biologiëstudenten hun post bemand hebben weet ik niet. Einde november waren de aantallen al een stuk lager. Maar het bleef interessant. Een indicatie om al dan niet verder te tellen zijn voor hen de telcijfers in het Zweedse Falsterbo. (Zie www.skof.se/fbo).

Of ze nog hoopten op bepaalde waarnemingen?

Ja hoor! De rode wouw en... de ijsgors! Einde november waren die nog niet gesignaleerd. Maar toch, nog geen ijsgors maar al wel een sneeuwgorz.

(*) *De zeearenden werden ook door andere tellers en spotters gesignaleerd. Ook bij Wolvenbergconservator Erik Molenaar liepen meldingen binnen over 'een gigantisch beest'. De zeearend heeft een vleugelspanwijdte tot 2,50 meter.*

Tekst en foto's: Ludo Van Lint

Na 190 uur tellen...

Nog enkele cijfers van einde november: 4287 aalscholvers • 10 grote zilverreigers • 12 blauwe kiekendieven • 81 kraanvogels • 3087 kieviten • 641 boomleeuweriken(!) • 6449 veldleeuweriken • 6120 graspiepers • 1652 zanglijsters • 13331 koperwieken(!) • 2680 pimpelmezen (grote invasie dit jaar!) • 17895 spreeuwen • 23797 vinken (plus 19295 vinken of kepen) • 1993 kepen • 1932 kneus • 157 appelvinken

Kort van 't Fort

Torenvalk

Het voorbije broedseizoen had een koppel torenvalken in het Fort 4-domein een succesvol broedsel. Eén van de jongen viel uit het nest en werd bij valavond gevonden door parkwachter Wouter Melens. Te laat om nog het nest te lokaliseren. Het jong werd dan maar thuis grootgebracht en later weer verenigd met het koppel en de zes andere jongen.

Wespendief

Een opvallende verschijning langs de Fortgracht, einde september: een jonge, hoegenaamd niet schuwe, wespendif. Hij deed zich volop te goed aan een wespennest. Gevolg: agressieve wespen, stadspersoneel met wespenteken, wandelaars met wespenteken. Overigens hadden de laatste daar niets te zoeken want het pad was wegens werken afgesloten. De stadsdiensten belden de brandweer om de wespennest te vernietigen.

Paling

Einde augustus werden kilo's paling afgevoerd naar het vilbeluik. Ze stierven aan een niet nader onderzochte bacteriële infectie. Het ging uitsluitend om oudere palingen.

Fort 4 Appartementen aan de Fortgracht?

Natuurpunt Land van Reyen diende een bezwaarschrift in tegen het Ruimtelijk Uitvoerings Plan (RUP) 'Stadsplein'. Dat RUP voorziet de bouw van appartementen op het buitenglacis van het Fort, met name op de huidige parking naast het stadhuis. Voor Natuurpunt gaat het om een 'groene buffer' en is bebouwing van dit stukje buitenglacis niet mogelijk, ook al omdat daardoor de zichtrelaties met Fort 4 sterk worden aangetast. De cultuurhistorische en landschappelijke waarde van het buitenglacis werd in het verleden al sterk aangetast door het bouwen van een stadhuis, een zwembad (en de uitbreiding) en een turnhal. Natuurpunt dringt erop aan deze zone op te nemen in een RUP Fort 4. (LVL)

Deense aalscholver

Van oktober tot en met maart zorg ik voor de maandelijkse watervogeltellingen op drie Antwerpse forten. Tijdens de telling van 19 oktober zaten er op Fort 4 niet minder dan achttien aalscholvers. Een van hen droeg een witte ring. Met wat moeite kon ik met mijn kijker de code aflezen. Aan de linkse poot een witte ring met zwarte letters V1J. Aan de rechtse poot een smallere witte ring zonder inscriptie.

Via www.cr-birding.be, die alle Europese kleurringprojecten bundelt, probeerde ik te achterhalen waar ik informatie kon opvragen over deze vogel. Zo kwam ik terecht bij Stef Van Rijn, medewerker van de Nederlandse Rijkswaterstaat(RIZA) en coördinator van de aalscholver-ringprojecten. Hij mailde me dat het om een Deense vogel ging en verwees me naar Jacob Sterup. Enkele dagen later ontving ik een mail met de geschiedenis van deze aalscholver.

De vogel werd op 5 juni 2002 als kuiken geringd in de kolonie van Yderste Holm op het Deense eiland Samsø. Eind 2002 en in het voorjaar van 2003 werd hij vijf keer waargenomen in Travemünde (Schleswig Holstein), tweehonderd km zuidelijker. Nadien zijn geen waarnemingen meer gemeld, tot de vogel in oktober in Morsel opduikt, 500 km zuidwestelijk van Travemünde. Best leuk om op deze manier herkomst, leeftijd en verplaatsingen van een vogel te leren kennen.

Tekst: Marc Hofman

Foto: Raymond De Smet

De laatste decennia is de aalscholver aan een grote opmars bezig in West-Europa. Er zijn in Vlaanderen ca. 1200 broedparen en er overwinteren ca. vijftienduizend vogels. De aantallen zijn stijgend.

Hazelwormen in Klein-Zwitserland?

Leeft de hazelworm nog in Klein-Zwitserland?

Met hoeveel zijn ze?

Dat wil het beheerteam graag weten.

Velen kennen het Hazelwormpad in Klein-Zwitserland, maar hoeveel hazelwormen leven er eigenlijk in Klein-Zwitserland? Een paar jaar geleden zijn er nog gezien. Daarna niet meer. Het beestje, een pootloze hagedis, een pink dik en maximum 30 cm lang, staat op de Rode Lijst als 'zeldzaam' ingeschreven. (Zie www.inbo.be.) Hoog tijd om een monitoringproject naar de hazelworm op te starten, het eerste voor zover ik weet.

Hoe doen we dat? Met golfplaten, niet opvallend en vrij goed verstoppt. Golfplaten houden vocht tegen en creëren een microklimaat voor regenwormen en slakken e.a., de menukaart van de hazelworm. Ze houden de warmte vast en hebben een soort 'solarium-effect'. Belangrijk voor koudbloedige dieren als de hazelworm om s'ochtends weer op gang te raken. Bij een eerste monitoring (einde september-begin november) vonden we geen enkele hazelworm. Dat kan aan de observatoren liggen of aan de plaats van de golfplaten maar het kan ook betekenen dat de hazelwormen er niet meer zijn...

Na een maand vruchteloos monitoren nam ik de beslissing om maar meteen een volgende stap te zetten: laten we het terrein terug meer 'hazelwormvriendelijk' maken door een gericht beheer. Hier en daar maken we composthopen van maaisel. Door de warmte en een goed voedselaanbod trekken die hazelwormen. Verder proberen we voor meer beschutting te zorgen in de vorm van betonblokken, houtblokken, treinbiels... Zeer nodig in zo'n klein gebied waar af en toe jeugdbewegingen massaal neerstrijken.

Dé vijand van de hazelworm is in de eerste plaats de mens. De hazelworm - *slow worm* in het Engels – wordt wel eens vertrapt of door onwetenden voor een gifslang aanzien. Vogels, zoals de gaaien, kraaien en eksters, en vooral katten weten zo'n onschuldige en weerloze hapje niet te versmaden, en een poot van een hond kan ook al zijn ruggengraat breken.

Dit jaar beginnen we weer te monitoren na de winterslaap. Op hoop van een zegen. Nog een oproep: als je de hazelworm nog gezien hebt in 2008, in Klein-Zwitserland of in de omgeving, wij zouden het graag van jou vernemen.

Tekst en foto: Yves Joris.

De poel en het hakhout

Oktober: grote schoonmaak in de poel

Op 4 oktober was het weer zover. Beheerdag. Op het programma: de poel achter het Rode Kruisgebouw. Nu ja, een poel zagen we niet, hij was immers helemaal overwoekerd door riet, bramen, hoge grassen, boerenwormkruid, brandnetels en veel meer.

Een gezonde poel heeft licht nodig. Maar, met een ligging achter een zeven meter hoog, zuidwaarts gericht gebouw, kunnen de zonnestralen pas na de middag de poel bereiken.

Om dat op te lossen kapten we het riet aan Heirbaankant. Het riet aan de spoorkant bleef staan voor de overwinterende insecten, als nestgelegenheid en bron van nestmateriaal, als schuiloord ook voor de amfibieën.

De poel was vrij sterk verland terwijl een goede poel een zekere diepte heeft. Anderhalve meter, vertelde me een kenner. Dat is goed voor de

zuurstof, om vriesvrij te blijven en om dieren de kans te geven te ontsnappen aan de reigers. Opdat de aanwezige zuurstof niet opgebruikt zou worden aan de ontbinding van dood organisch materiaal moest dat voor minstens de helft verwijderd worden. Gedeeltelijk is dat ook gebeurd.

In elk geval is de toestand van de poel ronduit slecht. Er ligt ontzettend veel puin en het water is donker, met teveel dood materiaal. Een volgende keer moeten we meer bodemmateriaal opruimen.

De poel bevat, stelden we vast, gelukkig ook een waterplant nl. het (gedoornd?) hoornblad (*Ceratophyllaceae*). Dat kan voor zuurstof zorgen.

Drie Amerikaanse vogelkersen (woekerende uitheemse soort) nabij de poel werden verwijderd. Ook enkele andere bomen (es, wilg, vlier) zaagden we af. Het gaat om bomen die te dicht bij het Rode Kruis-gebouw groeiden en schade

De poel voor de werkzaamheden... (YJ)

En na de werkzaamheden. (YJ)

hadden kunnen berokkenen. De boswilg die over de poel groeit is ook gesnoeid, omwille van de bladval en een teveel aan schaduw op de poel.

Na een knabbel en een babbel werden takken afgevoerd naar het maaiselhoekje en maaisel op hoopjes gelegd voor latere afvoer. De poel kreeg ook nog een trap en een looprand. Een vaststelling: van de betonnen bak waarin de poel zich bevindt is er nu slechts één zijde open. In de toekomst moeten er aan de spoorzijde meer openingen komen om het onze amfibieën makkelijker te maken.

November: hakhout met erwtensoep

Een dozijn vrijwilligers kwamen opdagen voor het hakhoutbeheer op de Dag van de Natuur (15 november).

Eerst pakten we dertig meter berm aan tegenover het kerkhof. Berken, boswilgen, spor-

kehout, hazelaar. De Gelderse rozenstruiken met hun robijnrode bessen, bleven staan. Wie weet komen de pestvogels zich hier nog eens tegoed aan doen. Met het hakhout maakten we houtwallen. Als beschutting en vluchtpunt voor de dieren.

Op een ander stuk berm werden vooral wilgen en hazelaars ingesnoeid. We ontdekten in de buurt een mooie gekraagde aardster, hogerop ook gewoon zwavelkopje en, op de houtwallen van vorige jaren, kleinsporige kogelzwam.

Rond 13 u. eindigden we de Hoeve Dieseghem met Vera's erwtensoep en zelfgebakken bruinbrood.

Tekst: Yves Joris.

Foto's: Yves Joris en Hugo Berghmans.

Koen en Koen naast de 'poel'. (YJ)

Koen en Yves in de 'poel'. (YJ)

Kappen, trekken, sleuren. Een gezonde activiteit voor een gezonde natuur. (HB)

2008. Een blik terug en een blik vooruit

In Klein-Zwitserland is het afgelopen jaar heel wat gebeurd. Op natuurgebied waren er nieuwe vondsten als linde-pijlstaart, ruitjesbovist, rietvinkrups, beklierde kogeldistel, wilde pastinaak en zompzwam.

Spijtig genoeg waren er ook wat minpuntjes zoals de fietsers en de nog steeds loslopende honden. Hier en daar noteerden we toch meer bereidwilligheid om ze aan de leiband te houden.

Vandalisme blijft een probleem. We zijn een pas vernieuwde bosuilenkast kwijt (gestolen), onbekenden kapten een gezonde berkenboom, (jonge?) vandalen konden onze mooie berken-zwammen niet appreciëren (ze moesten met boom en al tegen de grond), dikke en minder dikke takken werden moedwillig gekraakt, al te veel paddenstoelen werden moedwillig kapot gemaakt. Er zijn lege zakjes marihuana gevonden en onze speelweiden (vooral rond de grote kraakwilg) waren getuige van menig feestje, met vuurtjes en zwerfvuil.

Op educatief gebied werden minstens vier natuurwandelingen georganiseerd en maakten twee aankomende natuurgidsen, Rita en Karen, er hun examenwandeling. Vermelden we zeker ook de Werkgroep Ecologie Mortsel. Zij trokken in het begin aan de kar om Klein-Zwitserland te behouden en er van te maken wat het nu is. WEM vierde in Klein-Zwitserland haar twintigste verjaardag.

Natuurbeheer. Van de Japanse duizendknoop zijn honderden, zo niet duizenden meter

Ons 'dubbelwandig maaiselhoekje' in opbouw. De stadsdiensten halen er op wat wij weg willen. In de eerste plaats de wortelstokken van de Japanse duizendknoop. (YJ)

Ook in 2008 was Klein-Zwitserland een uitgelezen oord voor tal van (geleide) natuurwandelingen. (RB)

Er groeien in Klein-Zwitserland nogal wat fraaie aardsterren! (HB)

Nog zo'n sierraad: gedrongen hazenoor. (YJ)

wortelstokken getrokken en over een deel van duizendknoop is een zeil gelegd. Ook in het berkenbos werden duizendknoopwortels ontdekt en weggehaald. Langs de KMO-gracht ruimden we puin en zwerfpuil. Plassen werden opgevuld met steenslag. Een trap kreeg een nieuwe leuning en met hakhout maakten we een maaiselhoek. We maaiden onze poel, voorzagen hem van een looprand en snoeiden er de bomen. Exoten als Amerikaanse vogelkers, reuzenberenklauw en vlinderstruik werden verwijderd. De wandelpaden hielden we open. Onze maaiweide kreeg twee beurten en langs de spoorlijn werd een kwart van de bomen en de struiken gesnoeid en geknot. Een hazelwormproject is op poten gezet.

Dat alles is alleen mogelijk dank zij de vrijwillige medewerking van het beheerteam en een hele schare vrijwilligers. Er is gezweet, gepraat, gelachen en genoten, getrokken en gedragen, gespit, gemaaid en gezaagd. Erg bedankt voor dit alles, zonder jullie was dit niet mogelijk geweest.

In 2009 zullen zeker een heel deel 'klassieke' beheertaken opnieuw aan bod komen zoals het maaien van de maaiweide, het open houden van paden en poel, hakhoutbeheer langs de spoorweg... Wellicht maken we ook een 'kijkpunt', bestrijden we de erosie, snoeien we braamhutten en veel meer. Hopelijk ben je dan ook van de partij!

Tekst: Yves Joris

*Foto: Yves Joris, Hugo Berghmans,
Raymond Boudewijns.*

'n Zorgdag op Klein-Zwitserland

21 oktober. Met vijf jongeren van het St.-Gabriëlcollege begon Dirk, onze vorige conservator, aan een koude, regenachtige Zorgdag. Aan de poel werden enkele maaiselhoopjes met poelbodemslib en rietwortels afgevoerd. Daarna kon het grote werk beginnen ware het niet dat de weergoden er anders over dachten. Het werk moest gestaakt worden. Na de middag, toen iedereen terug droog en opgewarmd was, verwijderden de zes vrijwillige natuurwerkers alle gemaaide Japanse duizendknoop en enkele hopen wortelstokken en bramen. Tijd om nog Japanse duizendknoop uit te trekken was er niet meer. De maaiweide wachtte immers nog voor een beurt. Dit bleek tegen te vallen, zeker voor de zeis. Het gras was nat en lag plat tegen de grond. Toch deden ze verder.

In de late namiddag lag het resultaat van hun inspanningen - nog meer maaisel - in de maaiselhoek aan de IJzerenweglei.

Natuurpunt dankt Dirk en de jongeren van St.-Gabriëlcollege.

Foto: Dirk Verstraete.

St.-Gabriëlcollege aan het werk in Klein-Zwitserland. Een jaarlijkse traditie.

Molenbeek 2008: een jaar van consolidatie

Nadat we in 2007 enkele grote aankopen konden verrichten en een groot perceel voor een langere periode in huur kregen van het Lierse OCMW, was het in 2008 op dat vlak heel wat rustiger. Dit betekent natuurlijk niet dat we niet hard hebben gewerkt. Nou ja, werk? We zijn in januari gestart met een heidens kampvuur om het nieuwe jaar te vieren. Dit ging niet zonder het te noodzakelijke vocht, en het kostte sommigen wel wat moeite om het terrein bij nacht en ontij in rechte lijn te verlaten. Daarna werd het veel ernstiger. Een bloemlezing.

Het gemeentebestuur stelde in het voorjaar een container ter beschikking om het afval rond de stallen van de nieuw verworven gronden op te ruimen. Een grote ploeg vrijwilligers propte de grote container helemaal vol. Ongeruimd staat netjes. Wat er met de stallen zelf zal gebeuren staat nog niet helemaal vast.

Voor het tweede jaar op rij graasden er Aubracrunderen in de Molenbeekvallei. Wel twee beestjes minder, maar mét een vervaarlijk uitzierende stier. Deze beslissing resulteerde in het langer buiten blijven van de dieren. Een van de koeien beviel in november in de wei van een wat te vroeg geboren kalf. Moeder en kind stelden het ondertussen goed.

Verder zijn er enkele kleinere werken uitgevoerd zoals het plaatsen van een draad om het nieuw verworven terrein aan de oude stal af te schermen, het gieten van betonnen deksels op oude waterputten (veiligheid!) en het uitbreiden van het begrazingsgedeelte met ongeveer 5000 m².

In het voorjaar hebben we ook een initiatief genomen om akkervogels als Kievit en veldleeuwerik te ondersteunen met een aangepaste voedselbank. Met de moderne oogstechnieken blijft er immers weinig eetbaars over voor

*Dé gebeurtenis van het jaar:
de geboorte van een eerste
Aubrackalf in de Molenbeekvallei.*

*De fiere vader maakt het goed.
Moeder en kind ook.*

onze vliegende vrienden. Dus besloten we een akkertje van een halve hectare in te zaaien met gerst. We freesden en zaaiden. Al snel bleek echter dat de andere kruiden en grassen meer groeisnelheid hadden. Het gerst kregen we met moeite te zien. Een tweede poging drong zich dus op in het najaar. We kozen ervoor om na het frezen ook nog eens te ploegen. We hebben nu winterrogge ingezaaid en wachten op het resultaat. En natuurlijk op onze eerste kostgangers. Wordt vervolgd.

Nadat we in 2006 een succesvol vleermuizen-evenement organiseerden met veel kijklustigen kozen we in 2008 voor een nachtvlinderavond. Een beperkt maar geïnteresseerd publiek keek geboeid naar meer dan veertig soorten vlinders en luisterde aandachtig naar specialist Maarten Jacobs.

Ook in 2008 hebben vrijwilligers weer veel gemaaid en evenveel afgevoerd naar verzamelplaatsen op het terrein. De gemeente Boechout heeft ons hierbij goed geholpen met het leveren van vrachtwagens en het verwijderen van het samengebrachte materiaal. We werkten ook opnieuw samen met bevriende landbouwers, die in ruil voor het maaien van een aantal percelen het

maaisel kunnen meenemen en gebruiken als voer. Een positief teken: landbouw en natuur kunnen wel degelijk naast elkaar bestaan! In het najaar kwam de professionele ploeg van Natuurpunt de grote stukken beheren die te nat zijn voor de landbouwers én te groot zijn voor onze beheersploeg. Verder werd er ook hakhoutbeheer uitgevoerd tijdens de Dag van de Natuur (zie blz.28).

Tenslotte is er nog het BULKA-dossier (de voormalige kazerne). Het gemeentebestuur van Boechout heeft al naar onze grieven geluisterd en ondertussen sommige zaken bijgestuurd. We zullen dit verder opvolgen ter ondersteuning van de natuurwaarden. We zijn vragende partij voor een groene zone die als scherm dient tegen de lichtvervuiling die terreinverlichting met zich mee kan brengen in ons achterliggend natuurgebied. De gemeente zal ook contact opnemen om de zone vleermuisvriendelijk in te richten in het kader van Countdown 2010. De contacten verlopen in een constructieve sfeer.

In 2008 is weer veel werk verricht. Laten we het glas heffen op 2009. Proost!

*Tekst: Marc Broeckx
Foto's: Bert Andries*

Vlaanderen wandelde... en Vremde deed mee!

Vlaanderen Wandelt, een organisatie van BLOSO en een reeks wandelverenigingen, deed in november ook Vremde aan. Je kon kiezen tussen 7 of 15 km. Daarbij werd de Molenbeekvallei twee keer doorkruist. Het weer leek eerst roet (of liever toch maar water) in het eten te gooien, maar als het zover was bleef het droog en zorgde de wind voor spectaculaire wolkenvelden. Het zonlicht

*Frank Adriaensen gaf deskundige informatie.
En zag dat het goed was.*

scheen als een 'spotlight' op onze vallei en bracht de herfstkleuren extra mooi in beeld. En niet voor niets: liefst 352 mensen volgden de gele pijltjes. Aan de Abdiweg gaf Frank Adriaensen deskundige informatie.

Twee bemerkingen:

- * Op stap met de laatste groep van de dag kon ik vaststellen dat in het natuurgebied géén afval werd achtergelaten! Waarvoor veel dank en een proficiat aan alle deelnemers!*
- * 352 wandelaars?! Exact wat we nodig hebben om in onze regio het draagvlak voor duurzame natuur te vergroten! Hopelijk zitten daar ook enkele nieuwe leden tussen. Met dank aan allen die dit mogelijk maakten.*

**Tekst: Marc Broeckx
Foto: Ludo Van Lint**

Natuurpunt Land van Reyen 15 jaar jong

Zaterdag 17 januari

***Feestzaal Don Bosco Jongenstehuis
Vremdesesteenweg 100 in Vremde***

Graag nodigen we al onze leden uit op de viering van het vijftienjarig bestaan van onze afdeling.

We maken er een sfeervolle winterhappening van met een actief gedeelte in de Molenbeekvallei en een Bourgondisch gedeelte in de gezellige feestzaal.

Programma

14 u. Geleide wandelingen door een winterse Molenbeekvallei. We laten je kennismaken met onze nieuwste aanwinsten en de recente inrichting van het natuurgebied. Er is heel wat werk verricht de laatste jaren. En ook in de winter is de natuur het ontdekken waard!

Waterdicht schoeisel en warme kledij vereist. Na de wandeling is er mogelijkheid tot omkleden.

16 u. We bieden onze leden en hun gezin gratis een verzorgd walking diner aan in de vorm van een Breughelmaaltijd. Naar aloude Vlaamse traditie met alles erop en eraan! Zo willen we je eens heerlijk verwennen uit dankbaarheid voor je trouw lidmaatschap.

Doorlopend projecteren we beeldmateriaal uit de oude doos. Infopanelen geven je een overzicht van vijftien jaar werking. Je kan kennismaken met ons nieuw aanbod van de Groene Winkel en zoveel meer.

Burgemeester Koen 'T Sijen van Boechout, Natuurpuntdirecteur Willy Ibens en afdelingsvoorzitter Bert Andries geven een woordje uitleg. We zetten afscheid nemend conservator Marcel Van Waerebeke en afscheid nemend hoofdredacteur Paul Van Deuren in de bloemetjes en stellen graag hun opvolgers voor.

Het geheel wordt muzikaal omlijst door het zangkoor OLENZEA o.l.v. dirigent Frans Cuypers. Kortom een ideale gelegenheid om herinneringen op halen en verhalen uit te wisselen op een koude winteravond.

Je kan ook enkel deelnemen aan de wandeling of het walking dinner.

Voor het walking dinner is inschrijven wel noodzakelijk vóór 10 januari. Of je mailt naar bert.andries@landvanreyen.be. Of je bezorgt een briefje aan Bert Andries, Boomkensstraat 20, 2531 Vremde. Vermeld naam, aantal personen, adres en telefoonnummer.

Deze bijeenkomst is tevens onze jaarlijkse algemene ledenvergadering en die van de kern Mortsel.

Kalender

Zaterdag 17 januari

Vremde

Feest! Vijftien jaar Natuurpunt Land van Reyen. Alle informatie op de vorige bladzijde!

Zaterdag 24 januari

Berchem

Jaarvergadering van Natuurpunt Land van Reyen, kern Wolvenberg. Beeldverslag met etentje.

Van 17 tot 22 u. in het Esperantohuis, Frankrijk 140. Inschrijven noodzakelijk bij Erik Molenaar, 03 218 59 69, erik.molenaar@skynet.be.

Mortsel

Algemene beheerwerken in Klein-Zwitserland. Afspraak om 9.30 u. aan Hoeve Dieseghem in de Wouter Volcaertstraat. Einde rond 13 u. Info: Yves Joris, 03 440 08 70, fa866819@skynet.be.

Zondag 1 februari

Lint

Winterse landschapswandeling in en om Lint. Een flinke wandeling van ongeveer twee uur met weinig commentaar maar des te meer afwisseling. We beloven je mooie vergezichten en doorkruisen onder meer het Lachenbos. Afstand ca. 8 km. Warme kleding en waterdicht schoeisel aanbevolen. Afspraak om 14 u. op het Oudstrijdersplein in het centrum van Lint. Info: Paul Van Deuren, 03 289 09 32, paul.van.deuren@telenet.be.

Mortsel

Stevige winterwandeling van Hoeve Dieseghem naar Fort 5 en terug. Natuurwandeling in het Fort 5-domein. Langs een andere, natuurrijke route terug naar Mortsel. We picknicken in een verwarmd lokaal.

Vertrek om 10 u. aan Hoeve Dieseghem in de Wouter Volcaertstraat. Einde rond 15 u. Info: Griet Lambert, 03 449 51 57, griet.lambert@skynet.be.

Zaterdag 7 februari

Vremde

Beheerwerken. We kappen houtige vegetaties in de dottergraslanden van de Molenbeekvallei. We hopen op een deugddoend winterzonnetje! Voor de vrijwilligers is er gratis brandhout. Stevig, waterdicht schoeisel gewenst. Natuurpunt zorgt voor drankjes en materieel.

Afspraak om 9.30 u. aan de Magdalenakapel naast Don Bosco, Broechemsesteenweg 100. Voor de laatkomers: Abdijweg volgen. Rechts over de beek, daar vind je ons. Einde rond 12.30 u.

Info: Bert Andries, 03 455 82 89, bert.andries@landvanreyen.be.

Van 7 tot 8 februari

'Vogels voeren en beloeren'. En tellen. Alle informatie op blz. 26.

Zaterdag 21 februari

Mortsel

Monitoring van mossen, korstmossen en zwammen in Klein-Zwitserland. Plus beheerwerken. Afspraak om 9.30 u. aan Hoeve

Dieseghem in de Wouter Volcaertstraat. Einde rond 13 u.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70, fa866819@skynet.be.

Zaterdag 21 maart

Mortsel

Algemene beheerwerken in Klein-Zwitserland en monitoring van de poel. We tellen de amfibieën.

Afspraak om 9.30 u. aan Hoeve Dieseghem in de Wouter Volcaertstraat. Einde rond 13 u.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70, fa866819@skynet.be.

Zaterdag 4 april

Mortsel

Beheerwerken in Klein-Zwitserland: we pakken de Japanse duizendknoop aan. We trekken wortelstokken uit en bedekken een stuk van de groeiplaats met een tweede zeil. We voeren ook enkele werkjes die het leven van de hazelworm een stuk aangenamer moeten maken.

Afspraak om 9.30 u. aan Hoeve Dieseghem in de Wouter Volcaertstraat. Einde rond 13 u.

Info: Yves Joris, 03 440 08 70, fa866819@skynet.be.

Wolvenberg

In het natuurgebied Wolvenberg (Berchem) kan je elke zondag de handen uit de mouwen steken. Elke zondag staat daar natuurbeheer op het programma.

Afspraak om 10 u. aan de hoofdingang op de hoek van de Singel en de Posthofbrug. Einde rond 12.30 u.

Info: Erik Molenaar 03 218 59 69, 0474 82 04 71, erik.molenaar@skynet.be.

Onverwachte vergezichten en een prachtig Lachenbos: dat mag je verwachten van de Lintse winterwandeling op 1 februari. (LVL)

Zaterdag 14 februari

Twaalfde ANKONA-ontmoetingsdag

ANKONA, de Antwerpse Koepel voor Natuurstudie, verenigt iedereen die zich bezighoudt met natuurstudie. Vrijwilligers, verenigingen, wetenschappers, ze zijn allemaal welkom. Jaarlijks organiseert ANKONA een ontmoetingsdag, dit jaar rond het thema 'Tweehonderd jaar Darwin: determinatie, inventarisatie, monitoring'.

's Ochtends kan je kiezen tussen drie workshops: een rond monitoring en de betrokkenheid van vrijwilligers, een rond inventarisatie en soortenbescherming en tenslotte een praktische workshop microscopie.

In de tweede workshop gaat de aandacht naar de gierzwaluw, de slechtvalk, de bosbeekjuffer en de beekschaaftenrijder.

Aan de laatste workshop kan je ook 's namiddags deelnemen. Of je kunt ook luisteren naar een reeks korte voordrachten over het Antwerps spinnenonderzoek, de mollusken in de Antitankgracht en de prioritaire soorten in de provincie.

De studiedag heeft plaats in het Antwerpse Provinciehuis aan de Koningin Elisabethlei, van 9.30 tot 16.30 u. Deelname is gratis. Vooraf inschrijven is verplicht. Dat kan tot en met 6 februari. Meer informatie op www.ankona.be

5 maart-2 april

Cursus 'Natuur in je tuin'

Er zijn nogal wat Rietvinklezers die alles weten over de vogeltjes en plantjes in hun tuin. Maar er zijn er nog veel meer die met veel onbeantwoorde vragen zitten. Vragen over hun tuin vandaag. Vragen ook over de tuin van hun dromen. Een tuin met méér natuur.

Natuurpunt Land van Reyen besloot dan ook een eerste cursus in onze afdelingsgeschiedenis te wijden aan de natuur in je tuin. Een boeiend verteller van Natuurpunt Educatie laat je kennis maken met wat er zoals aan natuur in je tuin te beleven valt. Er is ook een inbreng van VELT, de Vereniging voor Ecologische Land- en Tuinbouw.

Natuurbeleving is het onderwerp maar je krijgt ook tips om je tuin natuurvriendelijker te maken.

Je verneemt bv. veel over de leefwijze van de meest voorkomende tuinvogels maar ook over het voeren van vogels, over nestkastjes...

Nestkastjes ook voor solitaire bijen en wespen. Onderdak ook voor egels, voor vleermuizen...

Je krijgt verhalen te horen over planten met vroege en late nectar, makkelijk te bereiken of juist diep in de bloem.

Je leert een tuin te beheren door mee te werken met de natuur. Je leert maaisel en takkenhoopjes te gebruiken als schuiloord en voedselbron voor vogels, egels, insecten, een hazelworm misschien...

Je hoort het, de cursus 'Natuur in je tuin' wordt heel boeiend.

In samenwerking met VELT Groot-Mortsel.

Foto: François De Troeyer.

Praktisch

*** Data**

Vijf donderdagvoormiddagen: 5, 12, 19, 26 maart en 2 april. Van 9.30 tot 12.30 u.

*** Plaats**

Hoeve Dieseghem, Wouter Volcaertstraat in Mortsel. Praktijkdag op 26 maart in een Mortselse tuin.

*** Deelname**

Leden: 20 euro. Niet-leden: 30 euro. In de prijs inbegrepen: syllabussen Vogels-, Planten- Insecten- en Zoogdieren in de tuin.

*** Inschrijven**

Vóór 15 februari door overschrijving op rekening 000-1002509-14 van Natuurpunt Land van Reyen.

*** Info**

bert.andries@landvanreyen.be,
03 455 82 89.

Bier in onze Groene Winkel! Gageleer!

Voor de financiering van de werking en reservaten heeft Natuurpunt Land van Reyen een kleine 'Groene Winkel'. Een winkel met naast bier ook voederkastjes, kalenders, mezenpotten e.a.

Je kan je eigenlijk geen bier indenken dat meer aanleunt bij het imago van Natuurpunt dan Gageleer. De hop in het bier is immers vervangen door gagele, een aromatisch geurende struik die voorkomt op natte, zurige grond in enkele Kempense natuurgebieden. Nieuw is dat niet, de plant werd ook in de middeleeuwen al gebruikt als hoofdbestanddeel van gruuft, de toenmalige bewaarstof van bier.

Einde van de jaren '80 komt een amateur-brouwer bij de toenmalige Wielewalers in het natuurgebied De Liereman aankloppen met de vraag of hij daar aan wat gagele kon geraken. Dat kon. In De Liereman groeit immers massaal gagele. Begin jaren '90 stond het bier op punt en er werd er al snel wat meer gebrouwen om het Kempens reservatenfonds van middelen te voorzien. In 1997 verhuisde de productie naar de jonge brouwerij Andelot in Lochristi. Vijf jaar later schakelde men voor de productie over naar uitsluitend biologisch geteelde ingrediënten. Zo profiteren ook vogels als veldleeuwerik, grauwe gors en gele gors mee van het bier.

Ook nu nog gaan per liter wat eurocenten naar Kempense natuurgebieden en, voor zover hier verkocht, naar Natuurpunt Land van Reyen.

Wat kost Gageleer?

Inclusief leeggoed betaal je voor een 33 cl-fles 1,30 euro en voor 75 cl 3,75 euro. Voor een bak van 24 33cl-flesjes wordt dat 33 euro en voor een bak met 12 75 cl-flessen 40 euro.

Een geschenkverpakking met twee grote flessen en een glas kost 12 euro.

Natuurpunt verkoopt Gageleer op allerlei manifestaties. Maar je kan ook aankloppen bij Vera Sloomans, Boechoutselei 56, 2540 Hove, 03 455 02 99, jan.vera@skynet.be.

7-8 februari

Voeren, beloeren én tellen!

Het eerste weekend van februari is het weer zo ver: de jaarlijkse tuinvogeltelling van Natuurpunt. Altijd een boeiend weekend met de nodige mediabelangstelling.

Ook in 't Land van Reyen tellen leden en niet-leden tuinvogels. Om precies te zijn waren dat er verleden jaar 45 in Mortsel, 15 in Lint, 26 in Boechout en Vremde, 15 in 2018 Antwerpen en 24 in Berchem. Samen 125, waarvan 91 via de website. Eigenlijk is dat op een totaal van 7563 tuinen niet zo heel veel. Het kan veel beter. En het zal veel beter. Ja toch?

Gemiddeld telde men in Vlaanderen 39 vogels per tuin. Dat is in onze regio met ca. 27 vogels een stuk lager. (Cijfer wel enkel op basis van de tellers via de website). Een verklaring kan wellicht de deels stedelijke omgeving zijn.

Merkwaardig is dat het gemiddeld aantal vogels per tuin voor elke soort in onze regio iets lager

ligt dan in Vlaanderen: 3,67/4,53 huismussen, 3,36/3,79 koolmezen enzovoort. Voor één soort liggen de cijfers véél lager: 0,25 groenling tegenover 1,24 gemiddeld in alle deelnemende tuinen.

De nummers 1 tot 4 zijn in 't Land van Reyen en Vlaanderen dezelfde: huismus, koolmees, merel en Turkse tortel. Op vijf komt in Vlaanderen de vink, in 't Land van Reyen de houtduif.

Meer informatie vind je op www.natuurpunt.be/ tuinvogels.

Op de site vind je ook informatie over vogelvriendelijke tuinen, vogels voederen en het herkennen van de meest voorkomende tuinvogels. Een folder over de meest voorkomende tuinvogels kan je aanvragen bij Natuurpunt, 015 29 72 20.

Tekst: Ludo Van Lint

*Foto's: François De Troeyer,
François Van Bauwel.*

In de groene winkel...

van Natuurpunt Land van Reyen zijn pindanoten en zonnebloempitten te koop maar vooral ook voederhuisjes. En nog wel voederhuisjes die kinderen naar eigen smaak kunnen decoreren met de bijgeleverde kleurtjes, verf en zelfklevers. Meegeleverd, in het huisje, zitten ook mezenbollen en nootjes.

De aanschaf van z'n huisje maakt het je meer dan ooit mogelijk om deel te nemen aan de actie 'Vogels voeren en beloeven'.

Zo'n huisje kost 9 euro.

Daarnaast zijn er onder meer ook nog voederkastjes (8 euro) en mussenpotten voorradig. Het hangen van mussenpotten is belangrijk omdat de nestgelegenheid voor huismussen (en daardoor hun aantal) de jongste jaren sterk gedaald is. Een mussenpot kost 10 euro.

Ook de prachtige kalenders 2009 zijn nog voorradig à 7,5 euro.

Natuurpunt Land van Reyen verkoopt de voederhuisjes en mussenpotten op allerlei markten en activiteiten. Voor de voederhuisjes kan je ook terecht bij Vera Slootmans, Boechoutselei 56, 2540 Hove, 03 455 02 99.

Natuurpunt verwent leden met eindejaars-aanbod

Als lid van Natuurpunt kan je je aan uitzonderlijke voorwaarden abonneren op Natuur.focus, driemaandelijks tijdschrift voor natuurstudie en natuurbeheer.

Voor een abonnement (8,5 euro) plus het standaardwerk Natuurbeheer van Martin Hermy e.a. betaal je nu 43 euro, inclusief 9,5 euro verzendingskosten. Die kan je evenwel vermijden als je van dit aanbod gebruik maakt in de Natuurpuntwinkel. Die is kort geleden verhuisd naar de Stationstraat 40 in Mechelen. Wie al geabonneerd is op Natuur.focus kan het boek kopen aan 34,5 euro i.p.v. 44,5 euro.

Foto links: Tijdens de vorige editie van 'Vogels voeren en beloeven' zagen tien procent van de tellers in 't Land van Reyen een grote bonte specht in hun tuin. (FDT)

Foto midden: En ook goudhaantjes zie je in onze regio bij de vetbollen. Al is dat eerder zelden. (FVB)

Foto rechts: Het prachtige voederhuisje van Natuurpunt Land van Reyen. (NP)

Dag van de Natuur, met kraan en kettingzagen

Een kraan op rupsbanden, een grote verhakselmachine, een berg kettingzagen, kapmesen, steekspaden en veel meer. Natuurpunt zette in de Molenbeekvallei op 15 november de grote middelen in. Én veel – 35! – vrijwilligers. Ook de catechesegroep van Kring 12 was naar jaarlijkse traditie weer aanwezig. Zij stortten zich vol overgave op het verzamelen van restmaaisel, op het stapelen van twijgen en het verplaatsen van 83 knotwilgpoten, besteld door de gemeentebesturen in het Land van Reyen.

Andere vrijwilligers hielden zich dan weer bezig met het verwijderen van hout uit het Kastanjaboske. Daar waren vooraf al enkele kastanjabomen geveld in het kader van hakhoutbeheer. Zo valt er meer licht op de bodem. Een goeie zaak voor voorjaarsbloei-ers als bosanemoon, speenkruid, slanke sleutelbloem en salomonszegel. Kevin en zijn collega van De Tuinman hebben met het zware materieel twee poelen geruimd waardoor een reeks waterplanten en amfibieën terug meer kansen krijgen.

De catechesegroep had zich ondertussen gestort op het dichtgooien van de putten in het Kastanjaboske. Ze kregen daarbij hulp van Kevin en z'n kraan. Regine en Bert zorgden ervoor dat alle harde werkers 's middags soep met ballekes en brood kregen. Geen druppel en geen kruimel bleven over.

Nog dit: één van de Aubracrunderen was 's nachts bevallen van een prachtig kalfje.

Tot groot enthousiasme van de vrijwilligers. Het kalf kwam zonder menselijke hulp ter wereld. Moeder en kind stellen het goed. De geboorte gaf natuurlijk extra kleur aan een bijzonder prachtige dag. Marlies en Marcel zijn de trotse peter en meter. Proficiat.

Tekst: Marc Broeckx
Foto's: Bert Andries,
Fred Vanhaverbeke

De soep van Bert smaakte. Dat is duidelijk. (BA)

Er vormden zich snel lange rijen voor de soepbedeling. (BA)

Poelen ruimen onder het waakzaam oog van de conservator. (FV)

Wilgenpoten klaarmaken. Een overheidsbestelling. (FV)

Het kroonhout van het Kastanjebos verdwijnt in de verhakselaar. (FV)

Kies je plekje

PASAR, het vroegere Vakantiegenoegens, organiseert in Boechout-Vremde een verkiezing van het mooiste plekje van de gemeente. Dat kadert in het jaarthema 'Buur Natuur'.

Iedereen kan meestemmen.

PASAR, Actiecomite Bessemstraat en Natuurpunt Land van Reyen selecteerden drie keuzemogelijkheden: de Molenbeekvallei Vremde, de Melkkuip en het Bessemgebied-Koude Beekvallei Boechout.

Op www.pasar.be/boechout vind je, onder de keuzebalk 'kies je plekje', foto's en een korte beschrijving van de gebieden. Maak je keuze en breng je stem uit. Als je wil, kan je ook nog op andere gemeenten je stem uitbrengen. Op deze site vind je ook een link om de andere gemeenten te bezoeken.

 Pasar

Zorgdag Sint-Gabriël

Ook in de Molenbeekvallei is het Sint-Gabriëlcollege elk najaar aan de slag tijdens een 'zorgdag'. Het college nam opnieuw heel wat maaiwerk voor haar rekening. Waarvoor heel veel dank!

Foto: Bert Andries.

Terugblik op 2008

Een jaar met ups en downs, zoals alle voorgaande jaren en wellicht ook alle volgende. Ik vroeg aan de medewerkers welk momenten voor hen de mooiste waren van het afgelopen jaar. Hier gaan we.

Yves Joris, enthousiast medewerker van het eerste uur en ondertussen conservator geworden van Klein-Zwitserland in Morsel (een voltijdse vrijetijdsbezigheid), heeft talloze goede herinneringen aan 2008. Hoogtepunten waren voor hem de plaatsing van het infobord en de daarop volgende lentewandeling met de ontdekking van de Amerikaanse krentenboompjes. Als paddenstoelenkenner bewaart hij vooral goede herinneringen aan de prachtvlamhoed, 'een wonder der natuur'. Ook het bezoek aan de zonnepanelenconstructie bij Alfacam is een blijvende herinnering voor hem. Als Lintenaren kijken wij met veel dankbaarheid terug op de spontane inzet van Yves.

Voor Mieke Van den Bergh was 13 april een mooi moment. Op die dag mocht ze haar wandeling geven voor de cursus bosnatuurgids, een evenement waaraan een lange en intense voorbereiding vooraf ging. Ze maakte toen ook kennis met de jongen van de daar nestelende bosuil. Daarnaast blijven de paddenstoelen in het najaar een boeiend onderwerp waarover steeds meer kennis wordt vergaard. Mieke geniet vooral van de rustgevende, stille momenten in het bos tijdens de weekdagen. Een overvliegende buizerd maakt het dan allemaal nog zoveel mooier.

Liesbeth Tersago organiseerde voor het eerst zelf een activiteit in Lint, en het was meteen een voltreffer: de natuurzoektocht op Suikeren Zondag. Niet minder dan 45 gezinnen namen deel... Daarmee zag ze een lange en intense periode van voorbereiding op treffende wijze beloond.

Naast de inhuldiging van het infobord beleefde Jan Verschoren veel plezier aan de voorjaarsbloeiërs in het bos en aan het feit dat hij, samen met enkele collega's, Hovese scholieren in het najaar mocht begeleiden op hun zoektocht naar paddenstoelen.

Ook voor mezelf was de plaatsing van het infobord op een bijzonder regenachtige zaterdag 5 april een hoogtepunt na de langdurige voorbereidingen. De ontgoocheling bij het verdwijnen van het bord eind oktober was daarom des te groter.

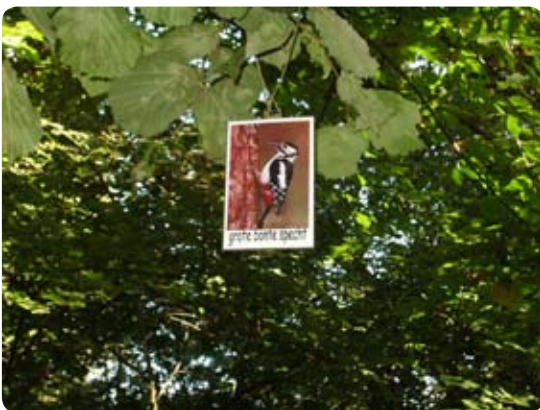
Goede herinneringen bewaar ik ook aan Suikeren Zondag, waarvoor Liesbeth de zeer geslaagde natuurzoektocht in de dorpskern in mekaar stak. Een ander hoogtepunt was de opvang van een uit het nest gevallen jonge kerkuil, die dank zij de vrijwillige brandweer van Edegem/Lint uit de dakgoot kon gered worden. De beste herinnering bewaar ik evenwel aan de fantastische samenwerking met en inzet van onze 'vaste' vrijwilligers Jan, Mieke en Liesbeth, en tot voor kort Yves. Zonder hen zouden alle activiteiten in Lint veel minder kleur en impact hebben gehad. Waarvoor oprechte dank!

Tekst: Paul Van Deuren

Foto's: Yves Joris, Paul Van Deuren.

Kapellekesbos. De kapel van Marpingen. Een hoogtepunt was het plaatsen van het infobord. Een dieptepunt het verdwijnen van hetzelfde bord. (YJ)

De natuurzoektocht was een succes! (PVD)

Suikeren Zondag: een vaste waarde voor Lint en voor Natuurpunt. (PVD)

Infobord Kapellekensbos ontvreemd!

Een half jaar heeft het geduurd tot het fraaie infobord aan de ingang van het Kapellekensbos spoorloos verdween. Natuurpunt Land van Reyen plaatste het bord en burgemeester Stanny Tuyteleers huldigde het in. Vandalenwerk. Het 'werktuig', een heuse kassei, lag nog in de onmiddellijke omgeving.

Dit is al de tweede vandalenstreek tegen Natuurpunt in het Kapellekensbos. Al eerder werd het bordje 'Geniet van dit stukje natuur' van zijn steunpalen afgerukt en in de gracht ernaast gedumpt. Eén en ander zou het werk zijn van 'hangjongeren'. De politie had er weet van en waarschuwde al eens.

Dit nieuwe feit zou moeten leiden tot verder onderzoek en tot een verscherpte politiecontrole. Overigens is Natuurpunt niet het enige slachtoffer in dit bos. Ook de Universiteit Antwerpen telt een toenemend aantal afgerukte en vaak vernielde mezenestkasten. De kasten werden er opgehangen in het kader van wetenschappelijk onderzoek naar mezenedrag.

We volgen de evolutie van het toezicht in dit afgelegen stukje natuur met veel belangstelling.

Tekst: Paul Van Deuren

Stiltewandeling verliep in... stilte

5 oktober. Om 10 u. stipt vertrokken we op stiltewandeling in het Lachenenbos. Met een kleine groep hadden we toch het slechte weer getrotseerd en begonnen we droog aan onze wandeling. Niemand wist precies hoe de wandeling zou verlopen, maar met een tekstje over de spin in mijn zak was ik er klaar voor.

Van Mieke kregen we meteen een opdrachtje: één voor één het bos instappen en vertellen hoe dat voelt.

De ene vindt het heel rustgevend, de andere heeft toch schrik om een loslopende hond tegen te komen. De ene ruikt meteen het bos, de andere ziet onmiddellijk een paddenstoel, een boom, een vogel.

Na een groepsfoto en een tekstje over het bos voor de Goed Nieuws Krant, gingen we samen verder. Het bos rook heerlijk naar natte bladeren en ook al naar de herfst.

Om het eens helemaal stil te maken in het bos gingen we daarna 'sluipend' verder. We stapten nog gewoon, maar je moest opletten dat je geen bladeren liet ritselen, geen stokjes liet kraken, geen voetstappen hoorde in de modder. Heel stil waren we. En toch zagen we géén ree.

Volgende keer probeer ik het opnieuw.

Wat verder gingen we op zoek naar bomen die we mooi vonden, die ons een verhaal konden vertellen, die iets 'deden' met ons. Het was nu niet de bedoeling om de juiste naam van de boom te leren, maar om op een andere manier naar bomen te kijken. Een beetje verder begon het dan toch terug te regenen. Gek dat we het helemaal niet erg vonden. Door de zachte regendruppels vielen ook de vele spinnenwebben tussen de braamstruiken beter op.

Prachtig was het om uit te kijken over de weilanden. Prachtig was het zicht op een rij wilgen in de regen.

Het leuke aan het Lachenenbos vind ik de verscheidenheid aan biotoopjes. Het lijkt of je telkens een ander stukje bos binnenstapt.

Nog dit: vanuit Lint bereik je het Lachenenbos via de Liersesteenweg. Vervolgens rechtsaf het Haakveld. Via een erfdienstbaarheidsweg tussen nr. 37 en 39 kom je in het bos.

Tekst: Liesbeth Tersago.

Foto's: Kristin Spiessens, Ludo Van Lint.

Poëzie

We ontvingen na afloop van de wandeling ook een leuk gedichtje van Mick Bonné, één van de deelnemers.

***Wanneer het in het bos
kraakt,
en de stilte ons
raakt,
voelen we de wonderlijkheid van de
natuur,
want dit alles is nog zo
puur!***

Lachenen?

Ten zuiden van het Lierse stadscentrum waren er eertijds bewoonde hoogten en een lager gelegen, vochtige strook, 'Lachenen'. 'Lachenen' komt van 'Laach' en dat betekent watervlak. Het bos is een aaneenschakeling van percelen van verschillende eigenaars. Je kan als het ware het beheer van de ene onderscheiden van de andere. De wandelaars zien er jongere bomen maar ook zeer oude bomen, voornamelijk eiken. (Paul Janssens)

Lachenenbos. Bis.

Ook op 16 november was Liesbeth Tersago op stap in het Lachenenbos. Paul Janssens was erbij.

'Liesbeth nodigde de groep uit om na te gaan wat biodiversiteit kan betekenen in dit bos. Ze vroeg ons om verslag uit te brengen over onze waarnemingen.

Allemaal vonden we bomen als eik, berk, esdoorn, hult maar ook planten als braam, netel en maagdenpalm. De enige waargenomen vogels waren kraaien. Op andere plaatsen, grenzend aan een weidelandschap, ontdekten we wilgen en elzen.

Om af te sluiten brachten we de uitgereikte foto's van de bosfuncties samen: een economische, een sociaal- recreatieve en een milieufunctie. Tot slot toonde Liesbeth ons hoe de klimaatwijziging een invloed zal hebben op het bos.'

Foto links: Vol verwachting voor een 'experiment': een stiltewandeling in een herfstig bos. (KS)

Foto rechts: Het Lachenenbos, een mooie mix van oud en jong bos. (LVL)

Zin in een actieve inzet?

Lint doet het uitstekend in de ledenstatistieken van Natuurpunt. Een bewijs dat er nog veel belangstelling is voor de natuur in onze omgeving. We merken dat ook aan de opkomst voor onze activiteiten. Maar een beetje extra hulp zou zeer welkom zijn.

Waar zijn we zoal mee bezig?

In eerste plaats koesteren we 'onze' twee bossen, het Kapellekensbos en het Lachenenbos, door een actief beleid met een tweemaandelijks opruimactie van zwerfvuil. De gemeente stelt daarvoor graag materiaal ter beschikking. Daarnaast nemen we deel aan zowel Suikeren Zondag in september als de kerstmarkt in december, en gidsen we in oktober een aantal lagere-schoolklassen uit Hove in het Kapellekensbos.

Tenslotte organiseren we enkele malen per jaar natuurwandelingen voor alle belangstellenden, en zijn we aanwezig in twee gemeentelijke adviesraden, de Milieuraad en Gecoro. Zie jij de mogelijkheid om bij één of meer van deze activiteiten een handje toe te steken? Geef ons dan een seintje, we geven je graag de gewenste uitleg.

Info: Paul Van Deuren, 03 289 09 32,
paul.van.deuren@telenet.be.

LINT Windepilstaart waargenomen

Lezer Willy Van Leemput deed op 12 september in z'n tuin een ontdekking. Voldoende interessant om het te melden aan De Rietvink.

'Ik vond een grote, slapende nachtvlinder. Bij nader toezien bleek het om een windepilstaart te gaan. De vlinder lijkt in Vlaanderen eerder zeldzaam te zijn. Nu ik me beter geïnformeerd heb, kan ik ook de grote rups identificeren die ik in september 2003 nabij mijn huis gezien heb. Het is de rups van die grote nachtvlinder. De foto van de vlinder is genomen in de avondzon, maar ik heb hem niet zien ontwaken. Spijtig.'

Met 5 cm is de windepilstaart een behoorlijk grote nachtvlinder.

Weer een druk najaar

September:

vuilnis en matrassen

Naast het uitputtende natuurbeheer, zijn we ook met een stand present op de cultuurmarkt in de Victor Jacobslei. De volgende dag gaat een afgelaste wandeling toch door. Ze was verkeerdelijk aangekondigd in 'Den Antwerpenaar'. Het weekend daarna gidst Frank Rylant op aanvraag een groep van vijftien personen over de Wolvenberg. Er blijkt een dakloze te kamperen onder de voetgangersbrug. Met bijhorend vuilnis en matrassen. We geven dit door, maar er gebeurt niets.

Oktober:

bedreigd door een RUP

Begin oktober bezoeken enkele onderzoekers van de Nationale Plantentuin meerdere plaatsen tussen de Wolvenberg en de Antwerpse Stationsbuurt en noteren enkele bijzondere vondsten. Zie hiervoor 'Opmerkelijke nieuwe planten' op blz. 37.

Naar aloude traditie staan we elke oktobermaand ook paraat voor het gidsen van scholen en groepen in het kader van de Milieumaand. We ruimen heel wat vestigingen op van Armeense braam, een siersoort. Ook de moederbomen van de Chinese liguster in de rand van het natuurgebied graven we volledig uit. Hopelijk stopt nu de ongebreidelde uitzaai van deze giftige siersoort. De vuilnis onder de voetgangersbrug ligt er nog altijd.

Deze maand start ook een actie voor het behoud van de Parkzone Petroleum-Zuid. Het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) dat het groot-

stedelijk gebied Antwerpen afbakent vernietigt de laatste stapsteen tussen de Hobokense Polder en de Kleine Ring. Deze parkzone is de natuurlijke verbinding met de Wolvenberg, maar ook met andere grotere groengebieden, zoals het Nachtegalenpark en zelfs het Ter Rivierenhof. Wij sturen als betrokkenen een bezwaarschrift in. Hopelijk doen onze lezers mee met de actie van Natuurpunt-Werkgroep Hobokense Polder. Meer informatie op www.hobokensepolder.be.

Op de Groene Singel is na elf jaar opnieuw kleine zandkool waargenomen, bloeiend en zaadzettend. Niet in de doodgemaakte bermen, maar in een stenig hoekje. De soort groeit in kalkrijke duinen maar heeft ook affiniteit met het stedelijke milieu.

November:

Dag van de Natuur, met de scouts

Het natuurbeheer spitst zich toe op de komende Dag van de Natuur. We vinden daarbij nog eens modderzwavelkop aan de vijveroever.

Aan onze Dag van de Natuur is voor het eerst een meterschap gekoppeld van de 22ste St.-Albertus-scoutsgroep uit Berchem. In een fijne motregen verschijnen negen scouts. Ze blijken normaal op zaterdag te vergaderen en doen dus een extra inspanning. Het eerste contact verloopt zeer goed. Het herfstmaaisel is altijd een zware klus. De hele morgen hooien ze en slepen ze maaisel weg. De volgende keer maken we een afspraak op zaterdag.

De laatste twee weekends voeren we verder maaisel en snoeihout af op de Brilschanspercelen.

Einde van de maand beginnen de voorbereidin-

Plantijn, vierde leerjaar op excursie in Wolvenberg.

Een miezerige Dag van de Natuur. Maar ook bij slecht weer melden vrijwilligers zich.

Jesoa Hatora, zesde leerjaar, groep 1.

Scouts in Wolvenberg. De hele morgen hooien ze en slepen ze maaisel weg.

gen voor de Geschenkenbeurs van de Wereldwinkel waar we elk jaar een educatieve stand bemannen.

De vuilnis onder de voetgangersbrug ligt er nog steeds. Maar... als de nood het hoogst is, is de redding nabij. Er is een nieuwe verantwoordelijke. Na drie maanden had hij nog nooit van deze vaste opdrachten gehoord. Daar is dus nu verandering in gekomen.

Tekst en foto's: Erik Molenaar

Natuurpunt is een 'geprivilegieerde vereniging van het district Berchem 2009-2014'.

Vier boomvalken

Op de Wolvenberg scheerden vlak boven onze hoofden vier boomvalken waarvan twee jonge vogels. Een mooi begin van de Milieumaand oktober. De kinderen van 'Plantijn' waren in hun nopjes, zoiets ziet zelfs een conservator maar af en toe. De aandacht ging naar zaden en vruchten die dieren ongewild verspreiden. Ook gallen en paddenstoelen bleven niet onbesproken. De Milieumaand was goed voor twaalf wandelingen, waarvan drie aan het Steen. Hierbij ontdekten we een nieuwe groeiplaats van zwartsteel, een voor Vlaanderen zeer zeldzame varen.

(EM)

Opmerkelijke nieuwe soorten

Ook de voorbije maanden mochten we enkele nieuwe, uitzonderlijke planten noteren in Berchem en 2018 Antwerpen.

Op de Brilschans vonden we koriander (*Coriandrum sativum*), een vrij zeldzame nieuwkomer.

Tijdens het verwijderen van de massavegetaties van Armeense braam kwam een plek vrij waar de exotische bramen nog niet waren doorgedrongen. Onder gewone vlier en meidoorn stond een jonge plant gewone salomonszegel. De vondst is het bewijs van de toenemende rijping van de boslaag in de Wolvenberg. Gewone salomonszegel is niet bedreigd, maar, zoals veel bosplanten, vestigt deze plant zich moeizaam en groeit ze traag. Nog op de Brilschans

werd recent een knolparasolzwam gevonden. Die komt ook voor in Klein-Zwitserland.

In de Antwerpse Stationsbuurt noteerden we oranje havikskruid (*Hieracium aurantiacum*),

De gedoornde vorm van de Afrikaanse eierplant.

Koriander.

Rechtzetting

Roestige spinspanner is bladroller

De bladroller (*Cydia inquinatana*), tweede vondst voor België en eerste in Vlaanderen, heeft verkeerdelijk de naam roestige stipspanner meegekregen in De Rietvink van oktober (blz. 17).

We waren even misleid door de nogal gelijkaardige Latijnse naam van de roestige stipspanner (*Idaea inquinata*).

(EM)

een intussen al wat meer algemene soort; Frans kaasjeskruid (*Malva nicaeensis*), westerse karmozijnbes (*Phytolacca americana*); *Setaria parviflora*, een zeer zeldzame, warmteminnende naaldaar; Afrikaanse eierplant, (*Solanum aethiopicum*), een gestekelde nachtschade, nieuw voor de Belgische flora, en tenslotte *Deutzia scabra*, een warmteminnende siersort.

In de wijk Haringrode vonden we een purperen cultivar van de kerspruim (*Prunus cerasifera* cv. *Atropurpurea*), een zeer zeldzame, uit zaad verwilderde plant. Een eerste waarneming was er hier ook van het wijnblad (*Kitaibelia vitifolia*), een kaasjeskruidachtige sierplant.

Ten slotte ontdekten we, net buiten ons werkingsgebied, in Luythagen (Mortsel), een honderdtal planten stekelvruchtige boterbloem (*Ranunculus muricatus*), een mediterrane akkersoort, niet in de Belgische flora opgenomen. Een andere zeer zeldzame verschijning in deze buurt is *Stipa tenuissima* (een vedergras), dat zich over tientallen meters op een voetpad had gevestigd. Eerder al gevonden in Luik, maar hier voor het eerst gezien in Vlaanderen.

Voor meer diepgaande informatie over deze vondsten verwijzen we naar de nog te verschijnen cd-rom van onze werkgroep.

Tekst en foto's: Erik Molenaar

Westerse karmozijnbes.

Kerspruim.

Frans kaasjeskruid.

Luchtballet van een bijzondere krabspin

Terwijl ik dit schrijf, ziet de lucht grijs en zijn de eerste sneeuwvlokjes gevallen. Het donkere seizoen breekt aan, maar de eindejaarsfeesten zijn in aantocht en een glaasje glühwijn smaakt heerlijk.

Tijd dus om de oogst van het jaar nog eens te bekijken, en ja er viel me nog een bijzondere ontmoeting op die ik had met een wel heel bijzondere krabspin of kameleonspin. Op een zaterdag ergens in mei, maakte ik mijn wekelijkse wandeling op het terrein achter de begraafplaats Cantincrode. Ik kijk steeds uit naar de bijzonder goed gecamoufleerde kameleonspin. Meestal zit ze op een bloem te wachten op een argeloos insect, op haar beurt aangetrokken door de nectar. Hun kleur is aangepast aan de omgeving. Witte krabspinnen vind je op witte bloemen, groene op bladeren.

Enkele soorten kunnen zelfs hun kleur aan de omgeving aanpassen, maar dat duurt wel enkele dagen.

Aan de rand van de weg zag ik op een donker plekje een kameleonspin op een grasspriet een ballet uitvoeren. Ze zat net in een lichtstraal die door de bladeren viel anders had ik ze niet eens gezien. Ze hing echt aan de punt van een blad, de poten opengesperd, klaar om elk voorbijvliegend insect uit de lucht te grijpen. Blijkbaar had ze niet genoeg steun want ze schoot een draad af en begon twee grassprietten naar elkaar toe te trekken en ze samen te binden. Het aanbrenge van de draad leidde tot een echt ballet in de lucht, verlicht door de zon. Jammer genoeg ging het afschieten van de draden zo snel dat ik dat net niet scherp had. Maar deze beelden horen bij mooiste die ik al heb kunnen maken.

Tekst en foto's: Glijn Van Driessche.

De Rietvink is het driemaandelijkse tijdschrift van Natuurpunt, afdeling Land van Reyen. Het werkingsgebied van het Land van Reyen omvat Boechout, Vremde, Lint, Morsel, Antwerpen-Berchem en Antwerpen-2018.

Verantwoordelijke uitgever
Bert Andries

Redactie
Bert Andries, Marc Broeckx, Erik Molenaar,
Yves Joris, Glijn Van Driessche, Ludo Van Lint,
Paul Van Deuren

Opmaak en druk
Drukkerscollectief De Wrikker cvba
www.dewrikker.be

Redactieadres
Natuurpunt Land van Reyen
p/a Bert Andries
Boomkensstraat 20
2531 Vremde
03 455 82 89
bert.andries@landvanreyen.be

Abonneer je nu gratis op onze elektronische nieuwsbrief ORANJE.TIPJE. Dat kan via:
www.landvanreyen.be

Te Huur

**Vakantiehuis met groot
privé-bos te Zoersel.
Rustige ligging,
midden in het groen.
3 slaapkamers = 6 bedden
+ kinderbedje**

**Gelegen in natuurgebied dicht bij
Zoerselhof en Zoerselbos, op 2 km.
van de dorpskern van Zoersel.**

**Goede fiets- en wandelfaciliteiten.
Vlak bij fietsknooppuntennetwerk en
nieuw uitgewerkt wandelroutenetwerk.
Zwemgelegenheid op 10 km in het
provinciaal domein De Lilse Bergen.
Ook feestmateriaal mogelijk voor
kleine feestjes tot 35 pers.**

**Te huur per week, 14 dagen, maand,
of langer. Ook midweek of weekend
is mogelijk.**

**Meer info over Zoersel en omgeving op
www.zoersel.be.**

**Contact: Jan Lambert, 03/485.56.57,
0495/38.92.60, lambert-jan@skynet.be**

Bestuur Natuurpunt Land van Reyen

Bert Andries - Voorzitter Ledenadministratie Aankoopverantwoordelijke Milieuraad & GNOP-commissie Boechout	Boomkensstraat 20	2531 Vremde	03 455 82 89 bert.andries@landvanreyen.be
Jos Stessens - Ondervoorzitter Verantwoordelijke Educatie Milieuraad Boechout Contactpersoon Bessemcomité	Fruithoflaan 20	2530 Boechout	03 455 51 19
Ria Van Peer - Secretaris Milieuraad & GECORO Mortsel	Nieuwelei 33b	2640 Mortsel	03 455 87 33 ria.vp@skynet.be
Fred Vanhaverbeke - Penningmeester	Ergo De Waellaan 54	2100 Deurne	03 321 66 15 fred.vanhaverbeke@telenet.be
Frank Adriaensen - Beleidsverantwoordelijke GECORO Boechout	Boshoek 234	2530 Boechout	03 454 03 30 frank.adriaensen@ua.ac.be
Marcel Van Waerebeke Conservator Molenbeekvallei Verantwoordelijke Beheer	Grauwe Steenstraat 7/1	3582 Koersel	0479 79 93 66 011 45 12 72 marcel.vanwaerebeke@lne.vlaanderen.be
Dirk Verstraeten Webmaster	Deurnestraat 263	2640 Mortsel	03 440 65 40 dirk.verstraeten1@telenet.be
Griet Lambert Voorzitter kern Mortsel Milieuraad & GECORO Mortsel	Steenakker 70	2640 Mortsel	03 449 51 57 griet.lambert@skynet.be
Yves Joris Redactie Rietvink Milieuraad Mortsel Conservator Klein-Zwitserland	Oosterveldlaan 263	2640 Mortsel	03 440 08 70 fa866819@skynet.be
Erik Molenaar Conservator Wolvenberg Verantwoordelijke Natuurstudie Milieuraad & GNOP-commissie Antwerpen Redactie Rietvink	F. Coosemansstraat 24	2600 Berchem	03 218 59 69 erik.molenaar@skynet.be
Frank Rylant Co-conservator Wolvenberg	Waterloostraat 65	2600 Berchem	frank.rylant@telenet.be
Raymond Boudewijns Ondervoorzitter kern Mortsel	A. Segherslei 15	2640 Mortsel	03 448 43 15 helray@scarlet.be
Dirk Raekelboom Allrounder	Galgeveld 59	2500 Lier	03 454 33 94 0473 53 77 81 dirk.raekelboom@skynet.be
Paul Van Deuren Milieuraad & GECORO Lint Eindredactie Rietvink	Heidelaan 3	2547 Lint	03 289 09 32 0499 11 62 43 paul.van.deuren@telenet.be
Wouter Bervoets Eindredactie website	Oudemansstraat 24/1	2000 Antwerpen	wouterbervoets@hotmail.com
Ludo Van Lint Redactie Rietvink Milieuraad Mortsel	Van Dijkstraat 101	2640 Mortsel	03 455 40 83 ludo.Van.Lint@telenet.be

Medewerkers

Jelle Verstraeten Webmaster	Deurnestraat 263	2640 Mortsel	03 440 65 40 jelleverstraeten@hotmail.com
Jan Vangenechten Verantwoordelijke oranje.tipje	Vinkenstraat 25	2530 Boechout	jan.vangenechten@telenet.be
Luc Sels Co-conservator Molenbeekvallei	Millegemweg 6	2531 Vremde	03 455 29 16 maluc@skynet.be
Marlies Van Waerebeke Groene Winkelstand Promotiemateriaal	Ergo De Waellaan 54	2100 Deurne	03 321 66 15 marlies.van.waerebeke@telenet.be

boomverzorging

Mensen hebben bomen nodig,
bomen hebben zorg nodig!

Jo Van Bouwel
*Certified European
Treeworker-Tree Technician*

Akkerstraat 93
2540 Hove
03 888 26 95
info@treexpert.be
www.treexpert.be

- vakkundig snoei- en velwerk
- boomcontroles en beheeradvies
- ecologisch boom- en groenbeheer
- bestrijding eikenprocessierups

MACHINES & GEREEDSCHAPPEN - TUINMACHINEHANDEL

CEULEMANS B.V.B.A.

**BOSHOEK 320 – 2530 BOECHOUT
TEL. 03-480 77 07 – FAX 03-488 38 03**

**Een sterk programma
voor elke dag van het jaar**

STIHL®
www.stihl.be - www.stihl.nl

DE TUINMAN

- aanleg en onderhoud
- bestratingen
- afsluitingen
- tuinontwerp

Kevin D'Hondt
Vosstraat 27
2530 Boechout
03-454 15 94
0477-40 63 16

info@detuinman.info • www.detuinman.info